

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Corollarium ex dictis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

Non incongruum quisquam putet, quod Angelis
 comparatur, cum solum se Christus ipse memo-
 ratur, dicens: Ego flos campi, & lilium convallium.
 Et sicut in caelestibus paradijs Angeli sicut
 & ceteri dorsales virgines lilia erunt. E contra im-
 pediculis dicitur Diabolo, qui immundus spi-
 ritus in Scriptura appellatur, & in locis humen-
 tibus & aquosis (quibus molles & coenosa vo-
 cantes significantur) habitare dicitur, ut
 legentes significantur in hac verba Job cap. 40. Sub
 Gloffa annotavit in hac verba Job cap. 40. Sub
 Gloffa dicitur Behemot (Dæmonis figura) in secre-
 tis calami, & in locis humentibus.

Quarto obijciunt: Res corporeæ non possunt
 agere in spiritibus. Sed aliqua res corporeæ agunt
 in Angelos. Ergo illi non sunt puri spiritus, sed
 habent aliqua corpora naturaliter sibi unita. B
 Major videtur certa, Minor verò probatur va-
 rias exemplis in Scriptura contentis. In primis
 dicitur Angelus mali in inferno torquentur, & alli-
 gantur igne corporeo, ut constat ex illo Matth.
 25. *Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui
 parati estis Diabolo & Angelis eius.* Item aliquibus
 rebus corporeis fugantur Dæmones: nam
 Tobias 6. dixit Raphaël ad Tobiam: *Si particu-
 lam cordis ejus (scilicet pisces fumus ejus extricat
 ante genus demoniorum, sive à viro, sive à muliere.*
 Et 1. Regum 16. ad melodiam citharæ David,
 spiritus malus recedebat à Saul: Ergo aliqua res
 corporeæ agunt in Angelos.

Respondeo quòd licet res corporeæ non pos-
 sint agere in spiritibus, virtute propria, possunt
 tamen à Deo assumi ut instrumenta, & elevari
 ad contingendum contactu virtutis spirituale
 subiectum; ut patet in aqua Baptismi, quæ ele-
 vatur à Deo ad producendam gratiam in anima
 peccati. Cur ergo similiter spiritus, ab igne cor-
 poreo, ut dicitur virtutis & operationis instru-
 mento, torqueri, detineri, & alligari non pote-
 runt? Cur (inquit Augustinus) non dicamus,
 quoniam miris, veris tamen modis, etiam spiritus in-
 corporeos posse pati corporalia ignis affici, si spiritus
 humanum, etiam ipsi profecto incorporei, & nunc po-
 terunt includi corporaliis membris, & tunc pote-
 runt corporum suorum vinculis insolubiliter alligari?
 D
 Adhærent ergo spiritus Dæmonum, imò spiritus Dæ-
 mones, licet incorporei, corporeis ignibus cruciantur: non
 ut ignes ipsi, quibus adhærent, eorum juncturæ inspi-
 rantur, & animalia fiant, quæ consent spiritui &
 corpore, sed ut dixi, miris & ineffabilibus modis ad-
 hærentes, accipientes ex ignibus poenam, non dantes igni
 vitam.

Ad do quòd si hoc argumentum valeret, pro-
 baret etiam, quòd anima humana non esset sub-
 stantia spiritualis: quia quando separata est,
 igne inferni aut purgatorii cruciatur ac detine-
 tur. Unde egregie Tertullianus de anima divi-
 nis epulonis loquens ait: *Dolet apud inferos anima
 corpusculam, & punitur in flamma, & cruciatur in
 lingua, & de dignis anime felicitioris, implorat auxi-
 lium oris.*

Ad do secundam instantiam similiter dicen-
 dum est, dæmones fugari rebus corporeis, vel
 phisice, ut ab instrumentis divinæ virtutis, vel
 moraliter, quatenus illæ sunt institutæ à Deo ad
 aliquid sacrum significandum. Unde incensio
 illa jecoris piscis apud Tobiam, non fugavit
 Dæmonem vi sua corporeâ, sed virtute divinâ,
 & propter mysterium quòd significabat: per il-
 lam enim figurabatur fervor orationis Tobie,
 & sacre conjugis ejus, vel mors Christi Domini,
 Tom. II.

A in cruce charitate consumpti: cujus virtute om-
 nia fugantur aut ligantur Dæmonia, ut docent
 Augustinus & alii Patres apud Serrarium quodlib.
 3. in cap. 8. Tobie. Unde ibidem dicitur, quòd
 quando Tobias protulit partem jecoris, posuit-
 que eam super carbones vivos, Tunc Raphaël An-
 gelus apprehendit Dæmonium, & reliquit illud in de-
 sero superioris Ægypti.

Ad illud quòd additur de musica David, re- 21
 sponderetur quòd spiritus ille malus, canente Da-
 vid, & pulsante citharam, recedebat virtute di-
 vinâ, vel propter hymnos illos & psalmos quos
 canebat David, qui erant verba sacra, ad quo-
 rum deprecationem virtus divina fugabat Dæ-
 mones. Vel dicendum quòd musica illa concu-
 rebat indirectè ad hunc effectum, mitigando tri-
 stitiam Regis, & temperando humorem melan-
 cholicum, quo mediante Dæmon illum vexabat;
 aut excitando animam ejus ad divinorum
 & celestium contemplationem. Id enim virtute
 musicæ fieri posse; & propter hoc ab Ecclesia
 institutum esse, quòd in omni cultu divino ali-
 quid consonantiæ musicæ adhibeatur, ut videli-
 cet animus hominis excitetur ad Deum, docet
 S. Thomas super Psalmum 32. explicans illum
 versum: *Constitemini Domino in cithara.*

Ad do quòd lyra illa Davidis erat figura 22
 Christi in cruce pendentis: sicut enim in cithara
 chordæ, sic membra Christi super lignum crucis
 tendebantur, ut annotavit Augustinus, qui idcir-
 co Christum cruci affixum, *Misericordie lyræ*
 appellat; & docet per memoriam passionis ejus
 omnia fugari Dæmonia: unde lyra illa Davidi-
 ca, non solum ratione harmoniæ, sed etiam rati-
 one figuræ seu mysterii, virtutem habebat ex-
 pellendi spiritum malum è corpore Saul.

Objicit ultimò Cajetanus, ubi supra: Omnes 23
 gradus viventium corporeorum esse conceden-
 dos, utpotè necessarios ad perfectionem & pul-
 chritudinem universi: Ergo sicut dantur vege-
 tantia sine sensu, & sentientia sine motu pro-
 gressivo, sic dæti debent intelligentiæ sine sensu,
 cum solo motu progressivo, quales erunt An-
 geli præditi corporibus æreis: Ergo tales con-
 cedendi sunt.

Sed negatur Consequentia: Licet enim ad 24
 perfectionem universi requiratur ut in eo sint
 omnes gradus essendi possibiles, qui sunt tan-
 tum tres, scilicet esse, vivere, & intelligere, ut
 disputatione præcedenti ostendimus; non tam-
 en ut in eo sint omnes modi habendi tales
 gradus, ut ibidem declaravimus: intelligere
 autem sine sensu, cum solo motu progressivo,
 non constituit speciale gradum, sed tantum
 est quidam specialis modus habendi gradum
 intellectualem.

§. IV.

Corollarium ex dictis.

E X dictis colliges contra Alensem, D. Bona- 2
 venturam, & Richardum, Angelos non
 componi ex materia spirituali, quæ quantitati
 subiecta non sit. Ratio est, quia materia, quacun-
 que illa sit, recipiendo formam, illam contrahit
 & limitat ad esse individuale: substantia autem
 purè intellectualis (ut supra dicebamus) nata
 est recipere formas intelligibiles, cum quadam
 amplitudine & universalitate, & ut abstractas à
 conditionibus individuantibus; subindeque ma-
 teriam cujuscumque rationis excludit, etiam
 spirituaalem.

R r

Addo

Adde quod implicat dari materiam purè spirituale. Nam ut dicitur S. Thomas opusc. 15. cap. 7. repugnat dari materiam, quæ ex se non sit pura potentia in ratione substantiæ, per exclusionem saltem omnis actus & perfectionis formalis; Sed materia purè spiritualis nequit esse pura potentia in ratione substantiæ: Ergo nec habere veram rationem materiæ. Major patet, Minor probatur. Materia spiritualis, si daretur, ex vi sui spiritualitatis, non solum supra materiam corpoream, sed etiam supra formas corporeas elevaretur; esset enim ordinis superioris ad illas: Ergo cum forma corporea sit actus & non pura potentia, materia spiritualis illam excedens esset etiam actus; imò magis haberet de actu, quam qualibet forma corporea: Atqui (subsumo) entitas actualior quilibet formâ corporeâ, nequit habere rationem puræ potentiæ, ut patet: Ergo materia purè spiritualis, nequit esse pura potentia, in ratione substantiæ.

25 Objicies primò: Augustinus 12. confess. dicit quod Deus fecit materiam communem visibilibus & invisibilibus: Invisibilia autem sunt substantiæ spirituales: Ergo substantiæ spirituales habent materiam: Non corpoream: Ergo spiritualem.

Respondeo ex D. Thoma quæst. unicâ de spiritualibus creaturis, art. 1. ad 4. D. Augustinum nomine materiæ visibilibus & invisibilibus, non intelligere materiam primam, sed informitatem, sive potentialitatem quandam, proportionaliter communem materiæ corporeæ & substantiæ spirituali; quatenus scilicet materia prima caret omni specie seu actu, Angelus verò prius est creatus quam converteretur ad Verbum, à quo illuminatur, atque aded in potentia intelligibili fuit productus.

27 Objicies secundò: Ubique reperitur aliqua forma, ibi debet reperiri materia illi proportionata, juxta commune illud axioma, actus & potentia sunt ejusdem generis: Sed in substantiis spiritualibus reperitur aliqua forma spiritualis & incorporea: Ergo etiam intra illud genus dari debet materia spiritualis.

Respondeo illud axioma solum verificari de actu receptibili, & dependente à materia, non autem de irreceptibili & independente à materia, qualis est substantia Angeli.

28 Objicies tertio: Si substantia Angeli esset omnis compositionis substantialis experta, esset omnino simplex: Sed hoc non est dicendum, cum simplicitas sit attributum soli Deo conveniens: Ergo nec illud.

Sed negatur sequela Majoris: quia summæ simplicitati non solum repugnat componi, sed etiam componere: licet autem in essentia Angeli nulla sit realis compositio, ipsa tamen cum existentia Angelum componit: existentia enim in omnibus rebus creatis, tam spiritualibus, quam corporeis, realiter distinguitur ab essentia, & per consequens realem cum ea compositionem facit, ut docet D. Thomas 2. contra Gent. cap. 52. & 53. & hic art. 2. ad 3. ubi ait: Licet in Angelo non sit compositio forme & materie, est tamen in eo actus & potentia: quod quidem manifestum potest esse ex consideratione rerum materialium, in quibus invenitur duplex compositio. Prima quidem forme & materie, ex quibus constituitur aliqua natura: natura autem sic composita, non est suum esse, sed esse est actus ejus.

29 Objicies ultimò: Compositio ex genere &

A differentia supponit compositionem ex materia & forma; cum genus sumatur à materia, & differentia à forma, ut variis in locis docet Aristoteles: Sed substantia Angeli, cum sit finita, & terminis essentia terminata, ex genere & differentia componitur: Ergo illa pariter constat ex materia & forma.

Respondeo Majorem veram esse in substantiis materialibus, non verò in spiritualibus. Nam ut ait D. Thomas hic art. 2. ad 1. In rebus materialibus aliud est quod determinat ad speciem generalem, scilicet forma, & aliud quod determinat, scilicet materia: unde ab alio sumitur genus, & ab alio differentia. Sed in rebus immaterialibus non est aliud determinans & determinatum, sed unaqueque earum secundum seipsam tenet determinatum eundem in entibus; & ideo genus & differentia in eis non accipitur secundum aliud & aliud, sed secundum unum & idem, que tamen differunt secundum considerationem nostram: inquantum enim intellectus noster considerat illam rem ut indeterminatam, accipitur in eis ratio generis, inquantum verò considerat ut determinatam, accipitur ratio differentia. Licet ergo in substantiis materialibus genus desumatur à materia, tanquam à prima radice, & differentia à forma: in spiritualibus tamen non est aliud principium generis & differentia, quam ipsa essentia, ut habet rationem determinabilis & determinativi, sive prout magis distat ab existentia, aut appropinquat ad ipsam, ut explicite solent nostri Thomistæ in Logica.

ARTICULUS II.

An multitudo Angelorum, numerum specierum materialium, & naturæ humanæ individuorum, excedat?

§. I.

Præmittuntur quæ apud omnes sunt certa.

D **T**Ria ut certa supponimus, & aliud verissimum in controversiam. In primis certum est maximam ac proferus stupendam esse Angelorum multitudinem: Dei enim, summi Principis & potentissimi Imperatoris numerosam familiam, & copiosum exercitum esse docet; juxta illud Proverb. 14. In multitudine populi dignitas Regis, & in paucitate plebis ignominia Principis. Unde Daniël. 7. dicitur: Millia millium ministrabant ei, & decies centena millia assistebant ei. Et Joannes in Apocalypsi ait: Et erat numerus eorum, quos non computavi, quia non potui numerare, quibus verbis innumerabilis multitudo significatur, quam Latinus interpres ita expressit: Et erat numerus eorum millia millium: sic enim incertus numerus & propemodum infinitus exprimitur. Similiter Psal. 67. Propheta ait: Carrus Dei decem millibus multiplex. Ubi Hebraica vox מְרִבָּבִים quæ in Chaldaus Paraphrasis, in plerisque Hebraeorum, ita intelligunt, ut Angelos significet: Vulgata versio multiplicem, scilicet Angelorum numerum, significare intellexit & expressit. Demum Job 25. dicitur: Nunquid est numerus militum ejus? Ubi militum nomine intelliguntur celestium virtutum exercitus, ut exponit D. Greg. 17. Moral. c. 9. subdit: In cognitione humane rationis, supernorum spirituum numerus non est: quæ quantà sit illa frequentia invisibilis exercitus, nescit.